

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyně: **V. Ch.,** zastoupená Ing. Přemyslem Chmelařem, bytem Radlická 49, Praha 5, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy**, se sídlem Mariánské náměstí 2, Praha 1, zastoupený Mgr. Tomášem Zlesákem, advokátem, se sídlem Revoluční 1, Praha 1, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 8. 2010, č. j. 4 Ad 2/2010 - 37, a o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. 6. 2010, č. j. 4 Ad 2/2010 - 32,

takto:

I. Kasační stížnost proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 8. 2010, č. j. 4 Ad 2/2010 - 37, **se zamítá**.

II. Kasační stížnost proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. 6. 2010, č. j. 4 Ad 2/2010 - 32, **se odmítá**.

III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasačních stížnostech.

Odůvodnění:

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 24. 6. 2010, č. j. 4 Ad 2/2010 - 32, zrušil rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 11. 2009, č. j. MHMP 741638/2009, a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Soud současně rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Předmětným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Úřadu městské části Praha 5 ze dne 13. 8. 2009, č. j. 18306/2009/AAE, jímž nebyl žalobkyni přiznán doplatek na bydlení.

Včas podanou kasační stížností ze dne 10. 8. 2010 napadla žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) druhý výrok tohoto rozsudku, tj. výrok o nepřiznání nákladů řízení, a to v části, kdy se nepřiznávají náklady řízení stěžovatelce. Ačkoliv soud podle stěžovatelky rozhodl ve věci samé správně (byť mohl rozhodnutí žalovaného zrušil z vícero příčin), pochybil v otázce nároku stěžovatelky na náhradu nákladů řízení, když nepřiznal nárok na jejich náhradu stěžovatelce, která byla v řízení stoprocentně úspěšná a nárok jí vznikl. Soud omezil náklady řízení jen na soudní poplatek, který stěžovatelka skutečně nevynaložila, nicméně s uplatněním svých práv měla nezanedbatelné náklady (kopírování, tisky, poštovné, apod.). Stěžovatelka uzavřela, že i přes úspěch v řízení jí nezbylo než rozsudek parciálně napadnout byť jen v části druhého výroku, co se týče celoplošného nepřiznání jakýchkoliv nákladů stěžovatelce. Současně stěžovatelka požádala o ustanovení advokáta.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 26. 8. 2010, č. j. 4 Ad 2/2010 - 37, žádost stěžovatelky, aby jí byl soudem ustanoven zástupce, zamítl. V odůvodnění soud uvedl, že stěžovatelka podala kasační stížnost proti shora označenému rozsudku s tím, že jí soud nepřiznal náhradu nákladů řízení. Soud citoval ustanovení § 104 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podle něhož je nepřípustná kasační stížnost, která směřuje jen proti výroku o nákladech řízení nebo proti důvodům rozhodnutí soudu. Z tohoto důvodu soud žádost o ustanovení zástupce zamítl.

Proti tomuto usnesení podala stěžovatelka včas kasační stížnost, v níž namítala nesprávnost právního názoru soudu. Zopakovala, že soud v rozsudku pochybil, když omezil právo na náhradu nákladů řízení pouze na soudní poplatky. Uvedla, že v důsledku toho bylo v podstatě napadené rozhodnutí závadné zcela, ačkoliv navrhuje jen změnu jeho části. Podotkla, že po ní nelze požadovat, aby navrhovala změnu i té části, která je ve shodě s petitem. Stěžovatelka shrnula, že *„dle podstaty úkonu tedy napadla de iure rozsudek de iure „zcela“ (neboť ani jinak nebylo lze), byť samozřejmě NAVRHOVALA a NAVRHUJE je zrušení resp. změnu té části, která byla závadná a v rozporu s petitem atd.“* Konstatovala, že měla a má nárok na to, aby věc posoudil nadřízený soud, a nelze předjímat, jak tento soud rozhodne.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval kasační stížností proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 8. 2010, č. j. 4 Ad 2/2010 - 37. Při posuzování přípustnosti této kasační stížnosti vycházel Nejvyšší správní soud ze své konstantní judikatury, podle které *„v řízení u Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce žalobců není důvodem pro odmítnutí kasační stížnosti nedostatek právního zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.)“* [srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2004, č. j. 6 Azs 27/2004 - 41, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 486/2005, www.nssoud.cz].

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost přípustnou a přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka

uplatnila v kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatelka podala z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle kterého *kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.* Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Kasační stížnost není důvodná.

Podle § 35 odst. 8 první věta s. ř. s. *navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.*

Z citovaného ustanovení vyplývají dvě základní podmínky, při jejichž současném splnění může být navrhovateli na jeho žádost zástupce ustanoven. Navrhovatel musí jednak splňovat předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a současně musí být ustanovení zástupce potřeba k ochraně práv navrhovatele.

Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly.*

Při zkoumání, zda jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, posuzuje soud opět dvě základní podmínky. Účastník řízení musí doložit, že nemá dostatečné prostředky, a současně nesmí vyvstat překážka, která vede k zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků, a tou je zjevná neúspěšnost návrhu.

V projednávané věci dospěl Městský soud v Praze k závěru, že kasační stížnost podaná proti jeho rozsudku zjevně nemůže být úspěšná, neboť směřuje jen proti výroku o nákladech řízení a je nepřípustná. V takovém případě nemůže být účastník řízení osvobozen od soudních poplatků (tomu brání ustanovení § 36 odst. 3 věta druhá s. ř. s.), tedy není naplněna první ze shora uvedených podmínek pro ustanovení zástupce soudem. V takové situaci nemůže soud návrhu účastníka řízení na ustanovení zástupce vyhovět.

Stěžovatelka v kasační stížnosti namítala, že nelze předjímat rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, jinými slovy, že Městský soud v Praze není oprávněn posuzovat přípustnost kasační stížnosti podle § 104 odst. 2 s. ř. s. Tuto námitku neshledal Nejvyšší správní soud důvodnou.

Rozhodování o žádostech o osvobození od soudních poplatků a o návrzích na ustanovení zástupce soudem pro řízení o kasační stížnosti svěřuje soudní řád správní primárně krajským soudům (Městskému soudu v Praze), a to v rámci postupu krajského soudu po podání kasační stížnosti (ustanovení § 108 odst. 1 s. ř. s.). Krajské soudy proto musí disponovat oprávněním samostatně si pro účely rozhodnutí o žádosti o osvobození od soudních poplatků nebo o návrhu na ustanovení zástupce posoudit otázku, zda je či není kasační stížnost zjevně neúspěšným návrhem.

Pojem zjevně neúspěšný návrh však v těchto případech musí být vykládán tak, aby bezdůvodně nebránil navrhovateli v přístupu k soudu nebo bezdůvodně neomezoval právo navrhovatele na právní pomoc. Nejvyšší správní soud proto v rozsudku ze dne 24. 3. 2006, č. j. 4 Ads 19/2005 - 105, publikovaném ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 909/2006, www. nssoud.cz, vyslovil, že *„[Z]jevná neúspěšnost návrhu by ... měla být zjistitelná bez pochyb okamžitě, měla by být nesporná a naprosto jednoznačná bez toho, aby bylo prováděno dokazování (např. opožděnost kasační stížnosti).“*

V takových případech je krajský soud (Městský soud v Praze) oprávněn vyslovit, že kasační stížnost považuje za zjevně neúspěšný návrh, což má za následek zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků nebo zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce soudem. O kasační stížnosti však s výjimkou případu uvedeného v § 108 odst. 2 s. ř. s. vždy rozhodne Nejvyšší správní soud, který není závěry krajského soudu o její zjevné neúspěšnosti nikterak vázán.

Zbývá tedy posoudit, zda kasační stížnost stěžovatelky proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. 6. 2010, č. j. 4 Ad 2/2010 - 32, je či není zjevně neúspěšným návrhem.

Podle § 104 odst. 2 s. ř. s. *kasační stížnost, která směřuje jen proti výroku o nákladech řízení nebo proti důvodům rozhodnutí soudu, je nepřípustná.*

Výkladem tohoto ustanovení se zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu ve svém usnesení ze dne 1. 6. 2010, č. j. 7 Afs 1/2007 - 64, publikovaném ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 2116/2010, www.nssoud.cz. Vyslovil, že *„... zákon nepřipouští kasační stížnost, je-li jejím jediným důvodem napadení výroku o nákladech řízení. Pokud by kasační stížnost byla podána v takto jednoznačné (čisté) podobě, musela by být pro nepřípustnost odmítnuta, byť by Nejvyšší správní soud seznal, že rozhodnutí krajského soudu o nákladech řízení není správné.“* K tomu rozšířený senát poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 9. 2004, č. j. 4 Ans 1/2004 - 53, podle něhož *„nelze za stávající právní úpravy ve správním soudnictví napravit soudem rozhodujícím o kasační stížnosti případné nesprávné rozhodnutí krajských soudů o nákladech řízení, pokud není současně kasační stížností napaden též výrok o věci samé“*.

V projednávané věci je zcela evidentní, že stěžovatelka svou kasační stížností ze dne 10. 8. 2010 napadla toliko výrok rozsudku o nepřiznání nákladů řízení v části, která se jí dotýká. Výslovně konstatovala, že soud rozhodl ve věci samé správně, přes úspěch v řízení jí však nezbylo než rozsudek parciálně napadnout byť jen v části druhého výroku, co se týče celoplošného nepřiznání jakýchkoliv nákladů stěžovatelce.

Z obsahu kasační stížnosti ze dne 10. 8. 2010, podané proti rozsudku Městského soudu v Praze, tak bez jakýchkoliv pochyb, naprosto jednoznačně a bez dalšího dokazování vyplývá, že kasační stížnost směřuje pouze proti výroku o nákladech řízení, což z této kasační stížnosti činí zjevně neúspěšný návrh, neboť je nepřípustná. Tento závěr nemůže zpochybnit ani argumentace uvedená v kasační stížnosti proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 8. 2010, ve které stěžovatelka sice uvádí, že *„napadla de iure rozsudek de iure „zcela" (neboť ani jinak nebylo lze)"*, nicméně navrhuje zrušení toliko výroku o nákladech řízení.

Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že Městský soud v Praze rozhodl správně, když usnesením ze dne 26. 8. 2010 nevyhověl návrhu stěžovatelky na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze, neboť tato kasační stížnost je návrhem zjevně neúspěšným. Namítanou nezákonnost napadeného usnesení Nejvyšší správní soud nezjistil, a proto kasační stížnost proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 8. 2010, č. j. 4 Ad 2/2010 - 37, podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl jako nedůvodnou.

Na okraj Nejvyšší správní soud poznamenává, že shora označené usnesení Městského soudu v Praze obsahuje jen velmi kusé odůvodnění, z něhož však je seznatelné, proč soud nevyhověl návrhu na ustanovení zástupce. Za situace, kdy je kasační stížnost proti rozsudku Městského soudu v Praze nepřípustná a stěžovatelka v kasační stížnosti proti zmíněnému usnesení namítala toliko nesprávné posouzení právní otázky, neshledal Nejvyšší správní soud důvod napadené usnesení zrušit z úřední povinnosti.

K tomu dále Nejvyšší správní soud poukazuje na své usnesení ze dne 14. 5. 2008, č. j. 7 Afs 34/2008 - 103, v němž vyslovil: *„Je-li Nejvyššímu správnímu soudu předložena zjevně opožděná kasační stížnost, aniž bylo krajským soudem rozhodnuto o žádosti stěžovatele na osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce z řad advokátů, bylo by přepjatým formalismem a v rozporu se zásadou hospodárnosti soudního řízení, aby kasační soud vracel spis zpět krajskému soudu k odstranění nedostatku v podmínkách řízení, resp. k postupu podle § 108 odst. 1 s. ř. s., namísto toho, aby sám rozhodl o odmítnutí kasační stížnosti podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s."* Jinými slovy, není nezbytné, aby krajský soud rozhodoval o návrhu na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti, která je nepřípustná. Tím spíše by bylo přepjatým formalismem a nehospodárným postupem, kdyby Nejvyšší správní soud v projednávané situaci napadené usnesení zrušil, neboť na nepřípustnosti kasační stížnosti stěžovatelky proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. 6. 2010 již nelze nic změnit.

Nejvyšší správní soud poté posuzoval kasační stížnost stěžovatelky proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. 6. 2010, č. j. 4 Ad 2/2010 - 32, a shledal, že je nepřípustná. Otázka ustanovení zástupce nemá na nepřípustnost této kasační stížnosti žádný vliv, proto Nejvyšší správní soud z důvodu procesní ekonomie a rychlosti řízení o této kasační stížnosti bez dalšího rozhodl, ačkoliv mu Městským soudem v Praze přímo k rozhodnutí předložena nebyla.

Jak již bylo uvedeno výše, stěžovatelka svou kasační stížností ze dne 10. 8. 2010 napadla pouze výrok rozsudku Městského soudu v Praze o nákladech řízení, tato kasační stížnost je tudíž nepřípustná ve smyslu ustanovení § 104 odst. 2 s. ř. s.

Podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s., *nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže návrh je podle tohoto zákona nepřípustný.*

Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost stěžovatelky proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. 6. 2010, č. j. 4 Ad 2/2010 - 32, odmítl podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 téhož zákona, neboť je nepřípustná.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 3 s. ř. s. za použití ustanovení § 120 téhož zákona. Protože úspěšnému žalovanému v tomto řízení žádné náklady nad rámec plnění běžných povinností nevznikly, stěžovatelka s jednou kasační stížností nebyla úspěšná a její druhá kasační stížnost byla odmítnuta, Nejvyšší správní soud vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o těchto kasačních stížnostech.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. března 2011

JUDr. Marie
Turková
předsedkyně senátu